

УДК 377:364-322]:364-78](045)

FORMATION OF COGNITIVE AND INTELLECTUAL COMPETENCE OF VOLUNTEERS

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВОЛОНТЕРІВ

Fedorov M. / Федоров М.,

PhD student / аспірант,

ORCID ID: 0009-0006-0475-803X

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Анотація. У статті з'ясовано сутність поняття пізнавально-інтелектуальна компетентність як важливого чинника успішної роботи волонтера. Визначено структурні компоненти компетентності волонтера. Виділено основні якості особистості волонтера, що характеризують його компетентність.

Ключові слова: пізнавально-інтелектуальна компетентність, волонтер.

Abstract. The article clarifies the essence of the concept of cognitive-intellectual competence as an important factor in the successful work of a volunteer. The structural components of the volunteer's competence have been determined. The main qualities of a volunteer's personality, which characterize his competence, are highlighted.

Keywords: cognitive and intellectual competence, volunteer.

Вступ.

Останнім часом в українській педагогіці робиться багато спроб знайти найоптимальніший шлях для реалізації нових освітніх завдань. При означеній орієнтації неможливо залишити без перегляду і діяльність волонтера як безпосереднього учасника волонтерської діяльності, а також організаційно-методичних умов цієї діяльності, що впливають на підвищення професійної компетентності волонтерів.

Уявлення про компетентність як важливу особистісно-професійну якість волонтера сформувалися на початку 90-х років ХХ ст. За результатами науково-педагогічних досліджень Ю. Ємельянова, Є. Кузьміна, Н. Кузьміної та ін. вводиться поняття «професійна компетентність», визначаються найбільш важливі її складові в процесі діяльності: спілкування, діяльність, пізнавальна активність, аутопсихологічні здібності. Проблема підвищення професійної компетентності волонтера розглядається в різних аспектах у працях

С. Гончаренка, М. Дробнохода, С. Єлканова, В. Лозової, М. Скаткіна та ін.

Основна частина. Мета цієї статті полягає у з'ясуванні сутності поняття пізнавально-інтелектуальна компетентність як важливого чинника професійної компетентності волонтера.

Аналіз професійної компетентності волонтера проведено, Н. Лобановою, М. Лук'яною.

Спираючись на результати дослідження цієї проблеми дослідники визначають *структурні компоненти компетентності*:

– професійно-змістовний компонент передбачає сформованість у волонтера теоретичних знань, необхідних для забезпечення усвідомленого вибору ним змісту та шляхів організації власної волонтерської діяльності;

– професійно-діяльнісний компонент включає комплекс соціальних знань, практичних умінь і навичок, якими волонтер оволодів, які вважаються найбільш ефективними для організації волонтерської діяльності;

– професійно-особистісний компонент містить професійно-особистісні якості волонтера, які визначають його громадянську позицію та спрямованість як соціальної особистості, індивіда і суб'єкта діяльності.

Проведений аналіз терміну «компетентність» за сучасними словниками та врахування сучасних вимог до підготовки волонтерів, дозволяють констатувати, що компетентність волонтера – це:

- виявлення волонтером на практиці прагнення, здібності;
- готовність реалізовувати свій потенціал (знання, вміння, досвід, особисті якості тощо) для успішної волонтерської діяльності в суспільному середовищі;
- усвідомлення соціальної значущості й особистісної відповідальності за результати волонтерської діяльності;

необхідність постійного удосконалення волонтерської діяльності.

Досліджуючи проблему сутності волонтерської компетентності, трактуємо її як спроможність приймати оптимальні рішення й нести відповідальність за їх реалізацію в ході волонтерської діяльності. Основу волонтерської компетентності складають ділові та особистісні якості, знання й уміння.

В. Мерлін розглядає інтелектуальний потенціал фахівця як сукупність компетентностей:

- особистісна;
- інтелектуальна;
- адаптивна;
- функціонально-предметна[2].

Пізнавально-інтелектуальна компетентність є основою для розвитку готовності до волонтерської діяльності в умовах, що часто змінюються. Пізнавально-інтелектуальна компетентність є однією з базових компетентностей волонтерів, що виявляється у тому, як особистість сприймає, розуміє і пояснює те, що відбувається навколо неї і у всьому, що оточує, які рішення вона приймає у ситуаціях.

Висвітлюючи сутність поняття волонтерської компетентності та аналізуючи сучасні вимоги до особистості, виділяємо основні якості волонтера, що характеризують його компетентність [2]:

- прагнення до формування і розвитку особистих креативних якостей, до генерації власних ідей;
- отримання високих результатів;
- наявність волонтерської культури, концептуального мислення;
- здатність моделювати волонтерську діяльність;
- прогнозування результату власної діяльності;
- здатність до критичної оцінки;
- наявність високого рівня комунікативної культури і досвіду організації комунікації в режимі діалогу;
- засвоєння культури отримання, відбору, зберігання, відтворення, обробки та інтерпретації інформації в умовах впровадження інформаційних та інтерактивних технологій;
- прагнення до самовизначення в ситуаціях ціннісного вибору;
- прийняття відповідальності за результат волонтерської діяльності;
- створення та розвиток індивідуального стилю поведінки;

– самовідновлення адаптивних ресурсів.

Професіоналізм волонтера розуміється як вищий ступінь його професійного розвитку та стану професійного досвіду, високий ступінь оволодіння знаннями, уміннями, навичками. Компетентність розглядаємо як ступінь прояву та реалізації волонтером професійного досвіду як фахівця. За таких умов зміст категорії компетентність повною мірою відповідає поняттю професійна компетентність.

Висновки.

Проблема формування пізнавально-інтелектуальної компетентності майбутнього волонтера розглядається як сукупність теоретичних знань, практичних умінь, навичок, ставлень, досвіду, особистісних якостей волонтера, що дозволяють здійснювати пошукову, евристичну діяльність, самостійно здобувати нові знання, аналізувати діяльність учасників волонтерської діяльності, приймати рішення.

Література:

1. Галузінська М.І. Теорія і практика підготовки майбутніх учителів до впровадження креативних технологій навчання. Монографія./М.І.Галузінська М.І.. Умань: «Візаві»,2020.196 с.
2. Віаніс-Трофименко К. Підвищення професійної компетентності педагога / К. Віаніс-Трофименко, Г. Лісовенко. Х. : Вид. група «Основа», 2007. 176 с. (Б-ка журн. «Управління школою»; Вип. 7(55)).